

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár Gyulafehérvár címére reklamációik pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	8
Félévre	4
Negyedévre	2

Hirdetések díjazásáért szerint.

A modern szociálizmus és a papság.

Irta: Miklós István.

II. közlemény.

Öszintén beszélek!

Népünk sok csalódáson ment át. Sokat esaltak, még pedig azok, kiktől állásukból s műveltségükből kifolyólag sokat várható volt, kikben bizott. Csak a képviselőválasztásokra utalok.

Most nem hisz senkinek, különösen azoknak, kik eddig vezettek, sőt gyűlöli mindenkit, ki új, ki nagyobb, mint ő. Kétszeres oka van arra, hogy ne higgyen, hogy gyűlöljön. Megcsalták vagyonában, minden előismeret nélkül belesett az új gazdasági rendszerbe s tudatlanságát abban kihasználta. Megcsalták lelkében is. Valljuk meg őszintén. Előkelőbbjeink nagyrészt — nagy tisztelet a kivételeknek — nem hívők, nem élő tagjai egyházunknak. Előkelőnek tartották, tartják most is legnagyobb részben, egyházunk törvényeit

semmibe venni, tréfálózni szertartásaival. Utánuk ment a velők érintkező nép s most vagyon és hit nélkül boldogtalan. Mint a kinek úgy sincs veszteni valója, felelmetes kezd lenni.

S akkor, amikor látjuk, hogy a törvényhozás nem elég erős a bajok orvoslására, sőt magához öleli e rettenetes világnézet embereit; mikor látjuk, hogy a társadalom összes munkája e téren csak pillanatnyi hatást képes elérni, mikor látjuk, hogy a világ minden kincsének kiosztása sem javít a helyzeten: be kell látnunk, hogy itt nekünk kell előállanunk; nekünk kell a munkát kezünkbe vennünk, azért is, mert most már úszni láthatjuk, hogy a hamis anyagelvi világnézet, a mai modern szociálizmus megmérgezte a lelkeket, a lélekhez pedig mi állunk legközelebb ma is, de avval foglalkozni egyedül a mi hivatásunk is.

Bizonyos az is, hogy a mai nehéz és rettenetes állapotok rendezése egyházunk nélkül nem történik meg, egyházunk pedig általunk akar dolgozni. Bizonyos vagyok abban, hogyha a kath. egyháznak

minden papja az egész Európában annyira egyérezsű, egygondolkodású volna és annyira serény a cselekvésben, mint az ellenségnek emberei: csodálatos dolgokat tudnánk tenni, talán képesek volnánk megváltoztatni az ismert világnak képét. Egyházunk várja, hogy szociális munkába kezdjünk; ég a föld lábaink alatt, vigyázzunk, nehogy későn keljünk.

Hol kezdjük a munkát? Ott, ahol az ellenség kezdette. Kultiválta világnézetét, nekünk is ezt kell tenni. Illetőleg a mi világnézetünk kultivált, tiszta, megdönt-hetetlen alapokon nyugszik, de azt mindenestre meg kell tanulnunk, hogy a modern világnézettel szemben, hogy kell megvédelmezni, s fölényét kimutatni.

Mit tett az ellenség? Elhagyta elveivel a falukat, feloldotta azokat népies iratokban s végtelen olcsón szórja a nép, a tudnivaló nép közé.

Nekünk is ezt kell tennünk. Tudnunk kell, hol jár népünk, kik között fordul meg, olvas-e valamit? Higyjek el kedves barátaim, a nép, még a leg tudatlanabb is kíváncsi a könyvre, az újságra. Ha egye-

TÁRCA.

Fehér világok.

I.

Új-havas pusztákon
Fehér tüzek égnek.
Új-havas pusztákon fehér szemé villog
Mély vizek jegének.

Ködsapkás hegyekre
Ráborul a fátyol.
Ködsapkás hegyekre vakító pihéknek
Fehér könnye ráfoly.

Fényes nagy utakon,
Amerre én járok;
Fényes nagy utakon hívnak, csalogatnak
Hófehérlő álmok.

II.

Kinn a tetők felett
Fehér párák úsznak.

Kinn a tetők alatt fehér udvar-havon
Csend-fűk alusznak.

Most robot erre az éjféli . . .

Ódon várfalak közt
Fehér dalba kezdek,
Ódon várfalak közt hárman örökődünk ma:
Én s a dömkereszték.

III.

Érzem a jövőndőt,
Mikor ki-ki nézek.
Fehér ország ellen — érzem — jönni
Fekete vitézek. [fognak]

Fekete kopjások
Gyülekeznek messze.
Tüzes csaták lesznek a domkapuk körül,
Győzelem — jaj — lesz-e?

S ha diadalra vívtam
Életet és harcot:
Kicsiny katonáknak ó Uram mutasd meg
A te fehér arcod.

Ullaky János.

ERDÉLY NAGYASSZONYA.

Látogatás az országbíró özvegyénél.

Mindig sajnálom azokat, akik az eszükkel nézik az életet, nem a lelkükkel. Akiknek több a gondolatuk, mint az érzésük; akik mindig józanok és mindig tudják, mi az álom és mi a valóság körülöttük. Ezek az emberek sohase állanak talányként önmaguk előtt. Azt hiszem: óramű pontossággal előre ki tudják számítani életútjukat. Sohase tévednek, sohase csalatkoznak. Gépemberek. Nem szeretem. Úgy ezerm, mintha az adriai Bóra, vagy a Hargita Neme-reje süvöltene mellettem. Szeretem a meséket, ha az életet tanítják. És úgy szeretem az életet, hogy tele legyen mesével. A szivről, a virágról, szép lelkeknek halk, finom csudájáról, mikről beszélni nem kell soha. Utcán, vásárban, báiban, futó vonalakon, tűnő állomásokon úgy énelem az emberarcokat. Kereseim rajta a lelket: vajjon nem az én világomból jön-e? Ahol aranyzálu pókhálók mögött nagy, intenzív, mély, meleg élete van csöndes bánatoknak, lelki megújulásoknak. Néha az az érzésem támad, hogy simogassam végig száz és száz ember kezét. Mindenkinek megérezném belőle a lelket

bet nem, olvas meséskönyveket, trágárságokat tartalmazó könyveket, ha meglátja az újságarust, vesz újságot is s a milyent kap, olyant olvas. Szerintem a legelső, mit tennünk kell, világnézetünknek megfelelő könyveket hozatni a népnek s újságot, nehogy az ellenség megelőzzön ebben is, ha még meg nem előzött. Ha mi meg nem tesszük, megteszi az ellenség. Népünk gyermekei gyárakban és nagy városokban keresik a kenyeret s ezek útján sok minden kerül a nép kezébe. Tessék elhinni, hogy a „Népszavá"-nak májusi kiadását kaptam kézbe, melyet iparos ifjak hoztak vagy küldöttek a szülőknek és testvéreknek. Egy anya arról panaszkodott, hogy fia őt és kisebb gyermekeit kikacagta, midőn imádkoztak. Egy másik fiút édesanyja egészen a templomajtóig kísért, de ott is elszökött előle.

Pártoljuk irodalmunkat. Azt az egyetlen népújságot, az „Új Lap"-ot, legalább ha társulva is, hozzassuk meg egy néhány példányban, hogy legyen, mit népünk kezébe adjunk.

Az a modern világnézet megtámadott minket a politikában, a törvényhozásban is, tehát senki sem veheti rossz néven, ha ebben is védelmezzük magunkat. Szerintem politizálni is kellene többet, erősebben és mélyrehatóbban és összetartóbban. Már most kellene egy megállapított elv szerint az utat készíteni, már most kellene egy meghatározott irányban készülni közösen, hogy a közeledő választás, mely egyházunkra és hazánkra

nagyon nevezetes lehet, készületlen megtaláljon. Egyetlen keresztény párt van s az is gyűlöletes lett népünknek. E párt érdekében nem szólok és pedig csak azért nem, mert a küszöbön álló fúzió vagy pártbomlások és alakulások nem tudjuk, minő változásokat hoznak fel, de legalább arra törekednünk kellene egyelőre, hogy megbízható, világnézetünknek megfelelő ember mellé csoportosuljunk.

Miért ne tehetnők meg ezt, miért engedjük meg, hogy egészen színtelen, ahhoz nem értő emberek hozzanak nekünk képviselőt, kinek sem tudása, sem érzéke nincs a mi felfogásunkhoz. Ez így volt vármegyénkben a múltban.

Abban a nagy munkában, mely előttünk áll, magunkra hagyatva keveset tehetünk, magunk köré kell gyűjteni a népet s tessék elhinni, erre egyetlen eszköz a népszövetség. Sok fáradságot igényel az igaz, de a nép javarésze mégis csak megérti utóljára is az embert. A füzetekben közölt ismeretek többszöri találkozás, beszélgetés, eszméink, akaratunk közlése átmegy a tagok lelkébe s összekapcsolja a papot a néppel. Ezzel, ha majd elkészültünk, úgy a községi, mint a politikai életben sokat tehetünk. Németországban is ez hozta létre a hatalmas „Centrum"-ot. Talán ez a népszövetség van arra hivatva, hogy azzal magunkat, iskoláinkat, egyházunkat javai- ban és jogaiban megvédelmezzük, talán ez van hivatva arra is, hogy vállain egy hatalmas, keresztény világnézetet valló

konzervatív párt vonuljon be valamikor az ország házába.

Talán vissza is éltem egy kissé türelmükkel, de a cím megkövetelte tőlem, hogy ennyit a modern szocializmusról és a papságnak ezzel szemben tanúsítandó működéséről elmondjak s ezzel jelezzem a modern lelkipásztorkodás irányát is pár vonásban. Rövid és igénytelen felolvasásomból a következő javaslatokat vagyok bátor a korona elé terjeszteni.

1. Mondja ki a gyűlés azt, hogy körünk nagy kérdéseinek megismerése, tanulmányozása végett is, de azért is, hogy magunkat a szociális munkában lelkesítsük, ezután gyakrabban fogunk összegyűlni, hogy teendőinket az egyöntetű cselekvés végett megbeszéljük.

2. Minden lelkipásztor legalább 10—20 példányban az „Új Lap"-ot bevezeti községében.

3. Politikailag is fogunk működni, s erre már most kezdjük a készületet csendesen, zaj nélkül, alapos munkával.

A kereszténység kezdetén ez volt a jelszó: *Cruce et aratro*; most: *Cruce et calamo et scientia!*

Aki oly újságokat vagy más iratokat olvas, melyeket vallásellenes emberek irnak, saját lelkén követ el öngyilkosságot. *Stolz Albán.*

és megölelném és ott maradnék mellette vagy elszaladnék messze-messze.

Rózsaszímbé, lífába villanó téli reggelek legvégét érzem, őszi erdők alkonyát látom és furesz emberek jönnek szembe a lelkemmel ezekben az órákban. Ködből vannak. Nem tudom, elnek-e, elmúltak-e már, vagy ezután fognak születni. De mind ismerem. Valamikor, mikor nagy köd szállt a kis városok utcáin: világtörténelmet magyarázott az igazgató úr. Talán akkor nem figyeltem oda. Ma tudom, hogy akkor ott találkozott a lelkem nagy, csudás, hős martir-asszonyokkal. Beleégett az emléküik lelkembe. Magam se hittem, hogy még emlékszem rájuk.

Aztán mesét mondtak nekem valamikor. Valami bájos, mélabús hangon szólt a rege szenvedő boldog asszonyszivekről. Istenem! hátha nem is mese volt! Hátha láttam, hátha ismertem őket? Igen: ismertem. De akiket én ismerek, oly kevesen elnek.

Egy asszonyt láttam. Egy excellenciás asszonyt. Erdély Nagyasszonyát. Az egykori országbíró özvegyét: Majláth Györgynét.

Láttam én még kegyelmes asszonyt. Semmi közöm hozzájuk. Messze vannak tőlem. Talán társadalmilag, talán lelkiileg. Így is, úgy is más világban élünk. Valami sajátságos, nem rossz-akarátú, de mindenestre idegenszerű érzéssel gondolunk mi lennebb levők a magasban élőkre, az előkelőkre.

De amikor én ezt az asszonyt megpillantottam: valami régi melegség kapott a szívembe. Honnan ismerem en ezt a nőt? És egyszerre megszibongott a lelkemben a régen alvó mesék

világa. Igen: onnan ismerem. Ott találkoztam ilyen fehérekező bájos nagymamákkal, ilyen redős ruhájú, gyászcsipkés matronákkal, akik teremről teremre visznek magukkal egy régi fájdalmat, ami fölött halk, finom patinát sző sok nyár, sok tél.

Az országbíró özvegye belépett a szalonba. Magas, egyenes, büszke, délcég tartású asszony. Megáll az ajtónál és körülnéz a Bethlenek várában. Megérezem e pillanatban, hogy ő: Erdély Nagyasszonya. Olyan, mint egy ezüst fejedelem asszony Erdély aranykorából.

Testét gyászfekete, guffirozott ruha fűdi és fölemelt szép feje úgy tűnik fel, mint egy vert-ezüst villogó fehér szobor, fekete márvány alapon. Szép. Sohase láttam szebb képet. Méltóságos, határozottan fejedelmi megjelenésű. Nyolcvan éves elmúlt.

Szellemi ébersége bámulatos. Megjelenése nem azt a benyomást teszi, hogy kedves öreg asszony. Nem. Sokkal több ennél. Fejséges. Megérzi, aki először látja is, hogy arisztokrata asszony egész megjelenésében. Tiszteletet parancsoló, méltóságos, előkelő, zárkózott lélek. Az ilyen lelkekhez kevesen mernek közeledni, pedig ő mindenkié. Ez az élete célja, vágya, törekvése. És osztogatja a szive melegét, a vagonát, a pénzt. Ahol nem is sejti, ahol nem is várják. Maga a szívjóság.

Magá a hit és a megnyugvás.

Ekkora lelki nyugalmat csak nagy lelkek ismernek meg, nagy szenvedések után. Az ő kálváriáját egy ország emléke őrzi. Az ő gyásza a történelemé. Gyermekei Magyarország főurai közül is kiválnak szívjóságban, vallásosságban,

tudományban. Bizonyára csak az nevelheti így gyermeket, aki maga is Istentől áldott kiváltóságos lelkületű és érzelmű lény.

Legszívesebben az erdélyi püspöknél, legkedvesebb fiánál tartózkodik. A telet ott tölti rendszeren. Ilyenkor összegyűl a család és meg- telik a püspöki rezidencia grófokkal, örgrófokkal, hercegekkel és körülveszi az erdélyi Nagy- asszonyt a legszebb gyermeki szeretet.

Mondanom sem kell, hogy ragyogó szeretettel, ezer halálai környezik mindenütt, ahol tartózkodik.

Napestig foglalatoskodik a kegyelmes asszony. Oly derűs, bájos az arca, mint egy fiatal lányé.

A szeretet, a lélek szépit legjobban. Nincs csunya arc ott, ahol benső harmónia él. Nagy, nagy ferfinak is számottevő, éber figyelmet és szellemet követelő számadásokat végez a Nagy- asszony. Ha kifáradt: horgol.

Jó meleg, puha nyakkendőket, mellényeket a kis papnövendékeinek.

— Hideg a székese gyház! — meghülhetnek szegények — mondja a Nagyasszony.

A hangja melegen cseng, megíti a fületem. Figyelni kezdek rá. A szeme már mosolyog és kellemes melegség sugárzik belőle. Már megérezem, hogy ez az ezüst fejedelemasszony, Erdély aranykorából, itt a Bethlenek várában, mohos, patinás palotájában, egy mosolygó arcú, melegszívű jószágos lelkű öreg matróna, akinek a szava fölmelegszik, ha beszél, a tekintete simogat, ha megpihen, a keze gyögyít.

Valami mely nagy tisztelet, valami vágyakozó kedves szeretet úgy elfogta a lelkemet,

„En is katolikus vagyok.“

Igy mondják magukról azok, kik teves nézeteink elfogadására súlyt kölcsönözni akarnak. És vannak, akik lépre mennek úgy fent, mint lent, sajnos, igen sokan. Jól mondja a költő, hogy szabadíts meg Uram a belső ellenségtől, a külsővel magam is elbánok. Ilyen veszedelmes belső ellenségtől hémzseg a mi katolikus közéletünk, s a ki nincs jól felvértezve katolikus hitbeli és társadalmi tudással, az menten elesik. Rendesen így érvelnek ezek a mi névleges katolikusaink: „Iám én is katolikus vagyok és mégis így meg amúgy tesztek, nem kell az embernek bigottnak lenni.“ Pár hét előtt egy intelligens úri ember nagyban érvelt velem, erősen bizonyította, hogy ez meg az az intézmény nem egyházellenes, minthogy ilyen tendenciákat nem is lehet reábizonyítani. Mert hogy ő katolikus létére szintén részt vesz e társadalmi szervezetben, sőt éppen vezető ember. Nyugodt szívvel lehet tagja minden katolikus annak.

No hat köszönöm szépen az ilyen érvelést. Elsősorban is manapság specialiter Magyarországon félremagyarázhatatlanul két tábor alakult ki, és pedig egyik a egyházunk mellett, a másik az egyházunk ellen. Az indifferentizmus már idejét multá. Az emberek vagy tudva vagy tudatlanul vagy egyik vagy másik félnek a harcosai. Már most ebből az következik, hogy a ki nincs az egyház mellett, az ellene van, s ugyan kérem, ki az az ember, akinek a háza ég és elmegy a szomszédjának szintén égő házat oltani? Mind így tesznek azok az urak, a kik a szűk látókörü világnézetükön átszűrt állítólagos indifferentens szervezeteknek a szerkezetét tolják, akkor, mikor nálunk az egyházunk mellett ki kellene tartani. Ki nem látja, hogy a papok árú ellenség ezerféle módon akar törbe ejteni. Ki nem látja, hogy a külföldi példa kezd kapós lenni szép honunkban. Ma már nem kérdik a vádlottól, vagy tanutól a vallását, hol-
amig nezem ezt a Nagyasszonyt az ő sokféle lelki kiválóságaival. Olyan jó lett volna lélekben közelebb menni hozzá, megfogni a kezét és kérni: mesélj Nagyasszony, mesélj az életről sokat . . .

Isten tudja miért, ezt nem teheti az ember! Azzal kell maradnunk, amit ellessünk. A Nagyasszony elé az inas egy könyvet tesz. A holnapi ebéd. A kegyelmes asszony helyben hagyja, vagy változtat rajta. Úgy kerül le a szakácsához. Bizonny abban a rezidenciában menedéket talál minden lélek.

Gyakran mesélik, hogy ha este husz embernek rendelik a másnapi ebédet, mire asztalhoz kerülnek, éppen megégyezt az asszonyok vannak!

A Nagyasszony az ő lakosztályában egyedül van. Püspökök fiának ezer a gondja, hája. Éppen este töltönek egy órácskát a nagy szalomban, ahol a kegyelmes asszony meghitt kis udvari körében tarokkzik és billiárdozik és nyer: — fényes lapos kis figurákat — és örül neki. Aztán esti imára gyűl a kápolnába a teljes személyzet és vége a napnak. A Nagyasszony eltűnik, mint a mesék alakja. Azzal a melankóliával gondolok rá, mint az őszi erdők almára és sokszor eszembe jut: vajjon látom-e még?! Igen, igen . . .

És akkor azt fogom neki mondani:
— Beszélj edes Nagyasszony, sokat beszélj . . . hiszen magad is olyan vagy, mint egy meseasszony az ezüstországból.

Ádám Éva.

nap már más módon rugnak egyet egyházunkra és ez így megy napról-napra, ha a vallás csak akkor jó, mikor becsapni akarnak valakit. A katolikus legyen mindenütt katolikus, ne akarjon egy szájból hideget is meleget is tujni. Ne dicsekedjen senki avval, hogy ő katolikus ha a gyakorlatban egyháza ellensége akár tudva, akár öntudatlanul, s a hitbuzgó katolikusok pedig őrizkedjenek az ilyenektől, mint a báránybörbe bujt farkasoktól. Kérjük a jó Istent, hogy a belső ellenségekből hitbuzgó katolikusok legyenek.

Simon Károly,
gyári munkás.

REFLEXIÓK A NYUGDIJÜGYHÖZ.

Előre kijelentem, hogy az alábbi cikkem még szeptember végén megírtam, mikor Lőrinc Sándor plébános közleményeit olvastam. E gondolatokat néhány paptársamnak elő szóval is elmondottam, mielőtt Pál Dénes cikke a közművelődésben megjelent volna. Ha tehát hasonló felfogás nyer kifejezést a nyugdíj befizetési kulcsra vonatkozólag: jele, hogy a ki komolyan gondolkozik a nyugdíjügyről, ugyanazon következtetésre jut.

Mert hogy is állunk az új tervezettel szemben?

Az új tervezet öletszerűen állapítja meg 1) a befizetési kulcsot. 2) A részesedés módját. E két lényeges pontnak helyes és igazságos rendezése oldja meg az egész nyugdíjrevízió kérdését.

Az új tervezet csak a nyugdíjigény megállapításánál utánozza némiképp az állami nyugdíjtörvényt, de a befizetési kulcs megállapításánál figyelmen kívül hagyja az állami analógiát, pedig minden hasonló intézménynél a megállapított jövedelem bizonyos százaléka képezi a nyugdíjalaphoz való hozzájárulás kulcsát. Ez az igazságcs teherviselés!

De minő a befizetési kulcs aránya az új tervezetben?

Az I. korosztályban 1—10 évig fizetendő 50 K. 1000—5000 K. javadalomnál 5⁰/₁₀₀—1⁰/₁₀₀. A II. korosztályban 11—30 évig fizetendő 60 K. 1600—5000 K. javadalomnál 3⁷⁵/₁₀₀₀—12⁰/₁₀₀₀. A III. korosztályban 30—40 évig fizetendő 70 K. 1600—5000 K. javadalomnál 4³⁷/₁₀₀₀—14⁰/₁₀₀₀.

Ebből világos, hogy a hozzájárulás összege leginkább terhel az 1000 korona fizetéssel bíró káplánokat s az 1600 koronás congruásokat. Igazságos dolog 1000 K. után 5⁰/₁₀₀-ot, és 5000 K. után 1—14⁰/₁₀₀₀ ot fizetni csak azért, mert valaki tőle nem függő okok miatt szerényebb viszonyok közt szolgál az egyháznak, mint más? . . .

Vajjon mit veszítene a nyugdíjalap, ha a fenti arányt megfordítanók? . . .

A 3000 koronás javadalom elnyerésekor fizetendő 50 K. korrekcióval mindjárt feleslegessé válnék.

Ha már a % os befizetési kulcs a jelen tervezetben nem található: talán meg lesz az egyenlőség a befizetett összegek végeredményében. Minden pap

1—10 évig	50 K.-val	10 év alatt	500 K. t.
10—30 „	60 „	20 „	1200 „
30—40 „	70 „	10 „	700 „

1—40 évig tehát fizet összesen 2400 K.-t.

Hát a ki csak még 5 évig fizet?

Tegyük fel, hogy valaki a régi szabályzat szerint 35 évig fizetett 40 koronát évenként, ez kitesz 1400 K.

Az új szabályzat szerint még 5

évig fizet 270 K. = 350 K.

40 év alatt fizetett tehát ez esetben . 1750 K.

Tehát 750 korona különbség a befizetett összegek végeredményében, miáltal ismét csak a kezdő fiatalabb, s emberileg véve a nyugdíj-jogosultságtól legtávolabb eső tagok vannak — indokolatlanul — terhelve. Ha a jelen tervezet szerint 40 évi szolgálat alatt a befizetések végösszege 2400 koronára van bázisozva: akkor ezen összeg a befizetési kulcs ezen arányosabb módosításával is kijön: 40: 60: 80.

Térjünk a nyugdíjrészesedés arányára.

Az új tervezet 1600 K. minimalis, — 2400 K. maximalis nyugdíjat állapít meg. A minimalis nyugdíj 2⁰/₁₀₀-os emelkedése csak a 11. szolgálai évvel kezdődnek. Ezen alul nincs érdem. De tartunk rendet.

Az 1600 és 2400 koronás nyugdíjigény közt 800 kor. a különbség. Ezt pedig az új tervezet azzal okolja meg, hogy a ki többet szolgál, — nagyobb jutalmat érdemel a földön is, mint a ki kevesebbet szolgál.

Ez az érvelés helyes, ha eltekintünk a papi státus kivételes helyzetétől. Ha csak szolgáknak tekintjük magunkat, kik több munkaért több fizetést is várunk, — ez az okoskodás logikus. Így gondolkoznak a világi állásban levők. Papok helyzete azonban más. Ugyanazon kvalifikációval, ugyanazon életmóddal, ugyanazon kulturális és életszükségletekkel bírnak, — s ez az egyenlőség fennmarad akár fiatalon válik valaki munkaképtelenné — akár öregén. Hát minek ordinálnak „ad titulum Dioeceseos.“ Hisz az ordinatio által minden pap jogcímét nyer arra, hogy az egyházmegye őt mindig, tehát munkaképtelensége esetén is — p a p i á l l á s á h o z i l l ö e n — eltartsa. Ez nem kegyelem, melyért esedezni illik, — ez szerződészerű joga annak, a ki életét, erejét, egészségét az egyház szolgálatára feláldozza, s így mellőznie kell minden más — esetleg jövedelmesebb foglalkozást, mellyel aggkorára, vagy munkaképtelenség esetére tisztességes megélhetést biztosíthatna magának.

Azt vártuk volna, hogy az új tervezet ezt a célt tartván szembe előtt úgy állapítsa meg a nyugdíjigényt, hogy *első sorban* a munkaképtelen papnak papi állásához illő ellátása biztosítsa, — s csak ezen szempont keresztülvitele után honorálja a szolgálatban eltöltött időt is, mely körülmény csak accidentalis szempont lehet nálunk, mivel az egyéni és életviszonyok kedvező vagy kedvezőtlen volta mellett az Istentől függ, ki hány évig szolgálhat neki!

Az a minimalis nyugdíjigényt tehát e szempont határozta meg: a b o l d o t e e l e g e a m a i viszonyok mellett egy papnak papi állásához illő élethez 1600 K. v a g y s e m ?

Azt hozzák fel, hogy a kongruás pap is ennyit kap, tehát a nyugdíjas sem kaphat többet! Igaz, de a kongruás papnak jó lakást is adnak, — s a nyugdíjas az 1600 koronából 300—600 koronáig lakást kénytelen fizetni. Ez pedig nagy különbség, hogy orvosról, gyógyszerőről stb.-ről ne is beszéljünk. A ki nem tapasztalta: az elégnek tarthatja, de akkor mire való a nyugdíjigény további fokozata, ha csak nem fényűzésnek?

Az 1600 koronás minimum nem az illő ellátás elvén, hanem a büntetés elvén alapul. Büntetni kívánja azokat, kik esetleg „kényelemszeretettel“ nyugdíjba kíváncskolnak; nem számolva azon körülménnyel, hogy a nyugdíjra igazán rászoruló méltánytalanul szenved ezáltal. A visszaélet nem így kell megakadályozni. A nyugdíj jogosultság megállapítá-

sában a püspöké az utolsó szó, kinek nem egy eszköz áll rendelkezésére a „kenyelemszeretettel” nyugdíjba kívánczokot felülvizsgálatni, ha a két orvos és kerületi papság tevedne is. De e miatt az ártatlanokat szenvedni hagyni nem méltó a papi státushoz. Papi állapothoz tehát illő nyugdíjminimumot kérünk! . . .

De a szolgálati évek! . . .
Ez másodrendű szempont. Ha az első szempont méltányos rendezése mellett ez is lehetséges, am legyen! A több munka nyereség anyagiakban is több jutalmat — de nem az igazság rovására. Szükséködni hagyni az egyiket — hogy a másiknak a szükségesnél többet adhassunk: ez sem nem keresztényi, sem papi státushoz illő eljárás. Ki tehet arról, hogy valaki fiatalon — lesz munkakeptelen —, vajjon ezért mostohább gyermeke az egyháznak, mint az idősebb? S vajjon egy jó beneficiumban eltöltött évtizedes szolgálati évek — kizárólag mindig érdemül szolgálhatnak-e magasabb nyugdíjigényre, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy 1) ki beneficiumban több időt tölt, több alkalma van aggkoráról — ha lehet — gondoskodni, 2) míg ezen előnyös helyzet a fiatalon munkakeptelenné lett tagjának hiányzik. Megengedem, hogy „a ki többet dolgozik, több jutalmat érdemel egyben is, földön is”, de ki lehet annak igazi megmondhatója, vajjon az extensív évek száma fedí-e mindig — kivétel nélkül — az intenzív munka éveit?

Az új tervezet a szolgálati évek tekintetbe vételénél az érdem jutalmazását a II. szolgálati évről kezdi. Az igazságos és következetes az lenne, ha a minimális és maximális nyugdíjigény közti 800 kor. különbözet az első szolgálati évtől a 40-ig arányosan megoszlanék. A végeredmény nem változnék, csak az 1—10 éves szolgálat is honoráltatnék.

Betegség mindenkit érhet. A fiatalabb papságnak nagyon is érdeke, hogy a nyugdíjrevízió méltányosan és jól megfontolva oldassék meg. Tessék mindenkinek jól átgondolni azon eshetőséget, hogy ő is rászorulhat a nyugdíjra. Minő jó volna tehát oly megoldáshoz hozzájárulni, mely a gondterhes napokban is nyugodta és megelégedetté tehetné a nyugdíjas pap életét.

Nézetem szerint a nyugdíj revízió legegyszerűbb s legigazságosabb megoldása ez lenne:

I. A befizetési kules legyen a megállapított jövedelem 20% — szükség szerint 30%-a, a mint ez az Esztergom főegyh. megyében érvényben van.

II. A szolgálati évekre való tekintet nélkül a nyugdíj lenne 1600 kor. és 4—600 K. lakáspénz.

III. Ha a II. pont kivihetetlen volna: a minimális nyugdíj 1600 K. s az első szolgálati évtől kezdve minden szolgálati év után 20 koronával több. E szerint minden 20 évben 100 koronával emelkednék — 40 évi szolgálat után 2400 koronára.

A ki jobbat gondol, adja elő, míg az új tervezet nincs megerősítve, mert közmondás szerint majd „késő szűken költeni kevésből.”

Gagvi György,
ideigl. ny. lelkész.

**Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis
tollal és pénzünkkel az egyházme-
gyénk érdekeit szolgáló ezen egyet-
len lapunkat.**

„ATYÁM, BOCSÁSS MEG NEKIK . . .”

A múlt hó 24-én „A magyarországi szocialdemokrata párt” egy felhívást intézett „Magyarország dolgozó népehez.” Választásra sorakoztatja a „dolgozó nepet”! E párt is részt követel — még pedig igen nagy részt — a törvényhozásból. De nagyon természetes, hogy ezen követelkezésük megindokolásképpen a tőle megszokott s már a csömörölésig ismételt káromkodások közepette panasolja fel azokat a való és valótlan nyomorúságokat, melyekben úgy anyagi mint egészségi szempontból a munkásosztály sínlődik. Az egészségi nyomorúságokat illetőleg a többek között ezeket írja: „Minden 100 halálos beteg közül 45 orvosi segítség nélkül halt meg. Persze orvos nincs az országban elég: 1908-ban 5193 volt az orvosok száma. A vidéken körülbelül 4500 lelekre jutott egy orvos! A hatósági orvosok száma 2217; fizetésük nyomorúságos 2346 korona. Ellenben a munkáldó pap és kaplan volt 13,664, a páca 5209, barát 2328. Tehát 5000 rosszúl fizetett ember gondoskodott a nép egészségéről és 21,000 bőségben élő csuhás a lelki üdvösségünkéről. Ezért jutunk olyan gyorsan az üdvösség országába!”

Nem az a csuhás, hogy ama ronda papiros hitvány soráival foglalkozam! Kár volna érte! Hanem csupán egy olyan eseményt akarok itt lesögezni és megbélyegezni, a minek felidezője az a rongy irás volt s a min én is jelen voltam. Az említett felhívás u. is egy különben intelligens „jó kath.” (értsd: szabadkőműves szellemű!) úri ember kezéhez is eljutott. És ördögi karörömmel mutogatta s olvassatta fel kollégái előtt a papokról szóló passzusokat. Hamarosan szövé teszük, hogy minek is való anyai ingyen-elő pap és miért van oly kevés orvos? Persze egyik-másik kezdi szapulni a papokat s a mi fő minden esz nélkül!

Nó de hat pap is volt ám a társaságban! Jó hamar megneszélte a dolgot, hogy tulajdonképpen hát: cavete posteri — vestra res agitur! és a közepre állva emígyen szónokolt: mélyen t. uraim! ügyebár az orvoshiány s a papbőség bántja jelenleg a lelkiüket? Hát tudják-e azt, uraim, hogy „az orvos nem szükséges az egészségesekeknek, hanem csak a betegeknek”; és elhiszik-e azt, hogy az a bizonyos felpanaszolt 4500 lelek egyszerre mind orvosra szorulna?! Ügyebár ez lehetetlen!? És tudják-e azt, hogy vannak községek, hol egy pap — egy lelkiorvos — 4000—5000 lelki beteget kénytelen gondozni, mert annak az erkölstelenségnek ama megmételvező szelleme, melynek az urak is most szolgálatában állnak — mindnyájuknak megmételvezte a lelkét. A mi pedig az 5209 apácát illeti — azokat józan ésszel nem a „henye” csuhások közé, hanem inkább az orvosok közé illenek számítani, mert náluk nélkül a klinikák ágyai mind kinpaddá lennének. Ha van valami kedves dolog a kórházakban — az csak azoknak a „csuhás” apácáknak odaadó ápolása!

Erre tenyleg: „Conticure omnes, intentione ora tenebant”! A vita be volt fejezve! De azért én még folytatom megjegyzéseimet! Mert ha egy félrevezetett észnélküli demokrata munkás úgy beszél, ahogy az én K. uraim, azt tőle sem én, sem más rossz néven nem veszi. De ha egy művelt úri ember (oh de nem is egy, hanem ezer, meg ezer!) s hozzá még katolikus beszél olyan tenorban, azon joggal botránkozunk meg, mert az ilyen emeletes tu-

datlanságnál csak az a rosszakaró lehet nagyobb, mellyel az egyházat minden papjával a saját rossz fia megfuzasztanak — ha lehetne — egy kanál vízben is. Az ilyen „jó kath.” úri emberek viselkedésmódjára semmivel sem felültehetek találokban, mint a szenvedő Úr Jezus szavaival, csak hogy nem azzal a szánakozó lelekkel, mellyel Ő tette, hanem azzal a jól megérdemelt cinikus, gúnyos megjegyzéssel mondhatnánk: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják (a nyomorultak), hogy mit eszelecszenek”!

Brr.

HIREK.

— **Kérelmem.** A jelszavaknak is meg van a maguk vonzó erejük. Minden eszmet tartalmaznak leginkább megfélelő szóval igyekeznek megjelölni. Minden organum keres egy jó nevet, amelynek általános hatásában leginkább bizik. Tagjainknak és olvasóinknak nagy része már jó ideje észrevette és figyelmesse tett rea, hogy a mai kor követelményeirez meren mostani alakjában lapunknak neve már nem fedí annak célját, hivatását és tartalmát. Mint politikai, társadalmi és szépirodalmi katolikus hetilapnak mindenestre valamelyes hangzatosabb és beajánlóbb címre volna szüksége, mint amilyen az elkoptatott, felreértett, ösdi nev. Ilyen méltányosnak mondható követelmények hangzanak innen-onnan: a legtebb helyről. Ezért tehát ez úton mi is bátorkodunk felkérni tarsulatunk melyen tisztelt tagjait és lapunk szives olvasóit, hogy ha meggyőződésükkel úgy talál, lapunknak valamely kifejezőbb, beajánlóbb módern címet keressék s azt a szerkesztővel közölni kegyeskedjenek. Úgy hisszük, hogy a lap nevében, mivel az direkt az erdélyi katolikus társadalom számára készül, ennek kifejezésre is kellene jutnia, mint például: Erdélyi Lapok, Erdélyi Szó, stb. Ohajtva várjuk tehát a menne találóbb szives hozzászólásokat.

— **Társulatunk választmányi gyűlése.** Az erdélyi római katolikus Irodalmi Tarsulat választmányja december hó 29-én a gyulafehérvári római kath. főgimnázium első emeleti tanácsstermében látogatott gyűlést tartott, amelyen jelen voltak Imets F. Jakó tb. elnök, Pal Antal elnök, Tamási Áron, Kovacs Lajos, Koródy Peter dr., Balás Endre dr., Cserni Bela dr., Soóthy Gyula szerkesztő, Hejja Kálmán, Koródy Imre, Peter Janos dr. és Kárpiss János. Erdélyi katolikus sajtónk anyagi helyzetéről lefolyt eszmecsere közben megvizsgálták a tarsulat pénztárát, amelyre a legpéldásabb rendben találtak. Kórody Imre pénztáros bemutatta az 1910. év számadásait, a költségelirányzatot s a vagyoni mérleget, amelyeket a pénztáros buzgó és lelkiismeretes munkáját elismerő köszönetnek indítványozásával a fölmüntvény megadása végett a közgyűlés elé terjesztének. A közgyűlés idejét február hó második felére tűzik ki. Tudományos felolvasásra Péter János dr. vállalkozott. A tarsulat hetilapjának modern átalakítását élénk megbeszélés keretében tárgyalták. Nehéz kérdés ez főképp azért, hogy az erdélyi katolikus sajtó olyan gyenge szellemi és anyagi partolásban részesül. A választmány belátta, hogy most már igazán itt az ideje a lap alapos átalakításának, s a teendőket egyelőre a szerkesztőséget bízta meg.

— **Újév napja szekesegyházunkban.** Szekesegyházunkban ő év estéjén a háláadó isteni tiszteletet a papnövendékek sokszor kipróbált énekkara nyitotta meg az „Idők ura Istene”

énekkel, majd Z o m o r a prelátnak bucsuztatta el az elmúlt évet a nála megszokott szíthez szóló, magas szárnyalású beszédben. Újév napján T a m á s i Áron prelátnak kanonok mondotta főpapi pompával az ünnepélyes szent misét, melynek végén B i r ó Ferenc szekesgyházi káplán huzdította a nagy számban megjelent híveket, hogy az újévben teljes bizalommal forduljanak az igazi világossághoz, az Úr Jezus-hoz. Mise alatt Kloss gyönyörű miséjét énekelte a papnövendékek énekára, melynek különösen Benedictusa valóban elragadó volt, úgy szintén a betétül énekelte „Tibi mi care Jesule” is. A szép énekhez méltóképp járult Resch karnagy művészi orgonajátéka.

— **Új főesperes.** P r o k u p e k Sámuel pápai kamarás, Terezarvahi igazgató, aki boldogemlékű G i d ó f a l v i Gergely halála óta a szebeni dékánuság és fogarasi főesperesség bokrak teendőit példás buzgósággal és lelkiismeretességgel teljesítette, egészségi okokból felmentését kérve, püspök urunk a ker. papságának és híveinek közös óhaját teljesítette, amidőn H o h e n l o h e K. Egon herceget, Nagyszeben belvárosi plébánost főesperessé kinevezte. A díszesen kiállított kinevezési okmányt a belépő főesperes Vízkereszt napján fogja utódjainak kezbeadni. Szívvel gratulálunk!

— **Személyzetiek.** G a r a b e t Gerő tövisi kíséző káplán Petroszenyba küldetett s. lelkesnek, úgyszintén C s a b y G y i l a József január elején elfogalta az újonnan tervezendő expozitúrát: L ó n y a b a n y a t.

— **Directorium 1911.** megjelent gondos összeállításban; a több apró, de lenyeges utatásokon kívül hozza még a hold járását, mely útmutatás az úgynevezett újhold vasárnapot illetőleg. Nyomása tetszetős, zsebben is hordozható nagyság, P a p p György nyomdája állította ki. Van hozzá egy melléklet is, betoldás a breviárium monadására. Szerkesztette dr. K ö r ö d y Peter kanonok.

— **Oltáregyletünk** vasárnap, j a n u á r 8-d i k á n tartja szentségimádását; ugyanakkor délután 4-kor gyűlés lesz énekkel, szavalattal és felolvasással. 5-kor szent beszéd lesz, tartja az egyleti igazgató. Ez első újevi szentségimádásra felhívjuk az egyleti tagok és hívek kedves figyelmét.

— **„Középkori sötétség”** uralkodott a papnevelőben két teljes nap és éjjel, a villanyvilágításnak dacára is sötét folyosókon, itt-ott egy halvány fagyutyertya fény, sötét alakok, surranó árnyak, br! De azért vidámság honolt a szívekben, mert ép a sötétség eme napjaiban két barátságos beszélgetést tartott a főpásztor a kispapoknak arról a fontos témáról: hogyan viselkedjenek az életben, hogy viselkedésükhöz a világ részéről szó ne férjen. — T. i. a villany felmondta a szolgálatot s nálunk nagyon lassan és hosszas keresést után kap az ember szerelét.

— **Vége a vakációnak.** Kedden már megkezdődött az előadás úgy a theológián, mint a gimnáziumban. A szünidőt dr. S z e n t i v á n y i Róbert és dr. P é t e r Antal theolog. tanárok Kolozsvárt töltötték.

— **Ami telünk.** Télnek nevezzük, de a színe nem igazolja elnevezésüket. Igaz, hogy az újév reggele szép fehérre köszöntött be, de szépsége rövidesen elpoecsesodott, mint az ingatag ember elhatározása. Így természetesen bősegesen osztja a náthat, meghűlést.

— **Esküvő.** Gyergyszentmiklósi Dr. P a p Jánosy Béla, az Erdélyi róm. kath. Státus titkára f. hó 28-án tartotta esküvőjét aradi N o v á k Erzsikevel Kolozsvárt, a ferencrendiek templomában.

— **A XVII. sz. püspöki körlevél** felhívást közöl a Kath. Növendő Egyesület és cselédonthonok szervezésére. A vidéki hitközségekben működő lelkipásztorokat felhívja hogy f a r a n g v a l a m e l y i k v a s á r n a p j á n a keresztény oktatás keretében ismertessék meg híveikkel a Cselédonthon intézményét s hívják fel a szülőket, hogy leányaikat csakis olyan helyre engedjék elszegedni, a honnan vasárnap délután a Cselédonthonba elengedik. A lelkesek lépjenek érintkezésbe az Othonok vezetőseivel, hogy így kellőleg ellenőrizhessék, kik tagjai községeikből az Othonnak? Brassóban és Marosvárhelyt a szt. Ferenc-rendi nővérek zárdájában, Kolozsvárt a „Miaszszonyunkról nevezett nővérek” intézetében: M o n o s t o r i ú t; Nagyszebenben: K l e i n e E r d e g. 18. (Kis földutca 18. sz.) van elhelyezve a Cselédonthon. Majd Lourdesi zárdáoklat ajánlása és a katolikus sajtó pártolása következik. Az egyházmegye területén megjelenő lapok közül a Köznyelvelődés Erdélyi Oltáregyleti Lapjában emelnek *lelkes felkarolást*. Közli a közegészségügyi hatósági rendeletek szigorú végrehajtásáról szóló alispáni megkeresést. Gyűjtést rendel el vízkereszt napján a misziók céljaira hozza; a kimutatást az 1910. évben a kath. sajtó támogatása és szeretetadományok címen rendezett gyűjtések eredményéről. Főösszeg: Kath. sajtó: 1479.69 K., Szeretet adományok 1393.54 K. — Ezen összegeket a püspöki hatóság rendeltetési helyekre továbbította.

— **A grófkisasszony boldogsága.** Felsőmagyarországi levelezőnk jelentése szerint E s t e r h á z y I d a grófnő, gróf E s t e r h á z y Miklós Mórleánya, gróf E s t e r h á z y Mórleánya nővére a bencések prágai kolostorában grófnői ékességeit egyszerű szerzetesnői fátóval cserélte fel. Az Úr szereti öveit és boldogok, akiket az Úr szeret és erős az ő boldogságuk és soha meg nem romlik.

— **Miklós István** gyergyóalfalui esp.-plébános 25 éves papi jubileumát községeinek tanstülete és elemi népiskolái, 1910. évi december hó 23-án egy iskolai ünnepély keretében fényesen ünnepelte meg. Az ünnepelt, aki a készülődésekről semmit sem tudott, nagy meglepetéssel fogadta az ünnepélyre hívó küldöttséget, amely éppen legszorgosabb irodai munkája közben lepte meg. Még nagyobb volt a meglepetés, amidőn a feldiszített tanteremben 705 növendék ünneplő ruhában várta az ünnepelet. Erre következett a szavalatokból, beszédekből és énekekből álló program, amelyet a jubilans zokogásig menő könnycsökök között hallgatott végig. A kis ünnepély alatt szem nem maradt szárazon; az aláhulló gyémánt gyöngyök biztosították a 25 éves lelkipásztort és néptanítót az Ég áldásának a következő 25 évre szükséges kieséséről. Aprószentek napján reggel a környék papságának sorai mögött, örömmámorban úszó hivatól körülveve ünnepélyes körmenetben vonult be a zsfalásig megtelt templomba, ahol az ünnepélyes „Te Deum . . .” után az Egk Urának meghatóttan mutatta be 9126-ik szent miséjét. Evangelium után P. S á n t h a Angelus szérhgyi guardian prédikált. Szent mise után körmenetben vonult vissza a nép a plébánia udvarára, ahol tisztelegni láttuk a különféle testületeket. Az Oltáregylet és Mária-társulat nevében L u k á c s Mari kisasszony üdvözölte, egyuttal közös adakozásból szerzett, gyönyörű, drága kelyhet nyújtva át neki. A község képviselőtestületét B a r i e z Dénes községi jegyző vezette elő, átnyújtva a község ajándékát egy gyöngyökönnyvi kivatn alakjában, melynek egy második segédlelkesi ál-

lás felállítására, M i k l ó s István nevére oly alapítvány letévése határozottatott, amelynek évi kamata 1200 korona. Amíg e tőke letetetik, 1912-ik január 1-től kezdődőleg a község fizeti a kamatokat. Ezután következtek a következő testületek: helybeli népiskola tanstülete, helybeli felsőnépiskola tanstülete, gyergyói kerületi tanítóegyesületének választmányja, a gyergyó-szentmiklósi tanstület (teljes számban), a helybeli kath. népkör stb. stb. Paptestverei számára fenyes ebédett adott, amelyen még viruló egészségben élő, 80 év körül járó szülői is jól találták magukat. Este a központi iskolában 120 területű bankettet rendeztek tisztelői.

— **Szebeni hírek.** A Cselédvédő otthonban karácsony napján kedves ünnepély volt. A herceg plébános édes anyja jelenlétében 46 új tagot vett fel. A beszédet B a d i l l a János oktató tartotta. Az Inas-otthont K o v á c s Lajos káplán vezeti, hol a herceg plébános jóvóltából tombolás karácsony este volt. Az O l t á r e g y l e t erősen készül a tavaszi kiállításra; nagyon gazdagnak ígérkezik. A n é p s z ö v e t s é g i gondolatot egy szerdai kath. vacsorán nagy lelkesedéssel magukévá tették. A népszövetségűzet mellé egy helyi érdekű értesítőt adnak ki. (Szeretnék egyet latni! Szerk.) A h i t o k t a t ó k hónapokint gyűlést tartanak L á z á r Béla elnökölte mellett.

— **25 éves papi jubileumát** ünnepelte meg L á z á r Béla nagyszebeni segédlelkes december hó 27-én. Az érdemes jubileumpapot Püspök úr öccellenciája kiváló figyelemmel megtisztelte, üdvözölve őt, megajándékozván arekéjével. Hasonlóan kitüntette arekéjével káplánját H o h e n l o h e Károly plébános is, meghatótt szavakkal személyesen nyújtva át neki. A papság nevében az esperes üdvözölte s testvéri szeretetet tolmácsolva, Isten áldását könyörögte le rá.

— **Egyházi és iskolai adó bevezetése** a nagyszebeni r. k. egyházközségben. A nagyszeben-belvárosi egyházközségnek december hó 27-én emlékeztetés és messze kiható napja volt. Ugyanis az egyházközség a városház nagyertermében tartott közgyűlésén megszavazta a 10%-os egyházi és iskolai adót. Aki ismeri a Nagyszeben belvárosi egyházközség szorult anyagi viszonyait, midőn a pátronus, az erd. r. k. Státus az elmúlt években nyújtott 60.000 korona segélye dacára temploma, paplakja iskolájának fenntartására semmi alappal sem bírt, de annál több adóssággal van megterhelve: méltányolni tudja ez eszmény horderejét. Az egyházközségi adó ellen hetekkel ezelőtt agitáció indult meg. Hírlapokban, falragaszokkal törekedett egy kis csoport annak behozatalát megatolni. Ugyanezért nem kis aggodalommal tekintettünk a gyűlés elé, melyen imponálás számban jelentek meg a hívek. A város szeretett plébánosa, h. H o h e n l o h e Károly nyitotta meg a gyűlést és keresetlen szavakkal tárta ki az egyházközségi vagyoni helyzetét, appellálva a hívek hithűsége és áldozatkészségére. Az egyházközségi adó behozatala mellett beszéltek Berniczky német nyelven és Pitsch határrendőrségi kapitány magyar nyelven. Az ellenzék szónoka Majláth irodavezető volt, ki fulmináns beszédben megtámadta a javaslatot és az egyházi vagyonnak négy évtizeden át való kezelését. A tanadásra Z e i b i g főgondnok válaszolt, bölcsen, mérsékeltan adván felvilágosítást és oszlatván szét az ellenzék téves állításait. Mint egy ember alott fel a közgyűlés a javaslat mellett s óriási lelkesedéssel, 160 szavazattal, 11 ellen megszavazta az adót. Dicsereitől kell megemlítenem, hogy az ellenzék vezérszónoka is meggyőződést szerzőven tévedéséről, a javaslat mellett szavazott.

Igy folyt le az emlékezetes közgyűlés, mely tanuja volt az egyházközség áldozatkészségének egyrészről, de határtalan szeretetével másrészről plebánosa irányában.

— **Karácsonyest a marosvásárhelyi főterei Ferenc-rendiek iskolájában.** Midőn a szent éj angyalának „glória”-ja elhangzott, s az örömtüzénél meggyűlt ama ragyogás, melytől az ártatlan gyermek arca kicsattan: a marosvásárhelyi baratok is meggyűjték a IV. oszt. tantermében az iskolás fiúk díszes karácsonyfáját. Aljában ruha, viruló ágán játék, cukor, alma s gyermekbaráti szeretet intgették. A fiúcskákhoz tartott beszéd után az ajándékok kiosztása következett. 34 gyermek egész rend ruhát, 9 eszmat, eipöt, 126 pedig kalácsot, cukorkát, fűgét, diót stb. kapott. A kedves ünnepély után „Mennyből az angyal”... éneklésével, ajándékokkal megrakottan, siettek haza a növénydek, hogy a család szentélyében újabb meglepetések még almukban is folytassák játékaikat karácsony szent angyalaival, kik hófehér újjal, arany almot szőnek almaikban mosolygó boldog szenderegnek. Az estély 265 kor. 48 fill.-be került. Legörvendetesebb az, hogy e szép összeget a fiúk önmaguk szereztek be a n. é. közönség partolásvál a december hó 18-án rendezett „gyermek estély”-en.

— **A szekelyudvarhelyi Szt. Ferenc rendi szerzetesek,** mint már eddig is gyakran tették, a vezetésük alatt álló elemi püspöki iskolák közreműködésével színelőadást rendeznek a szegény gyermekek felségelyezésére. A nagyon érdekes és igényes ígérkező estély próbái javában folynak. Meg vagyunk győződve, hogy a hálás udvarhelyi közönség tömeges megjelenésével fogja honorálni a fáradhatatlan szerzetes-atyák és növénydek törekvését. Bárcsak a jó példa sok követőre találana.

— **A kezdiorbai esperesi kerület főesperesi és tanfelügyelői teendőinek végzésével** továbbra is B a g o l y Mihály kézszerkesztési plebános bízott meg, aki M a r k a l y Antal főesperesi betegsége idején is helyettesítette.

— **Csikszentléleken** 1910. dec. 26-án este 6 órakor egy igen jól sikerült oltáregyleti gyűlés volt, amelyen a szétszórta hívek oly nagy számmal jelentek meg, hogy alig fértek állva az iskola nagytermében. Emberi emlékezet óta ennyi ember nem volt abban a teremben. Az előírt program teljesen kielégítette a várakozásokat. Mert a megnyitásban az áldozatos lelkek példájával könyekig hatotta meg a hallgatóság szívet a felolvasó. Egyet hangsúlyozott a megnyitó: amint itt tolongunk, úgy kell az oltár előtt az imádnásnál is részt venni. Mert Jézus szíve még sokkal többet ad, mint e program. Őt gyönyörű vers, ének és egy igen jól sikerült pásztorjáték előadásával gazdagodott a karácsonyi örömeiktől már amugy is telített hallgatóság szíve. A hatás nyilvánult lelkileg a következő napokban az oltár előtt, midőn önmagukat ajálták fel Krisztus tabernakulának. Anyagi lag, mert 27 korona tiszta bevétel volt az oltáregyletek számára.

— **Besztercein** december hó 22-én délután 4 órakor a katolikus iskola helyiségében tartotta a kath. nőegylet adomány kiosztó ünnepélyt nagy közönség jelenlétében. Ez alkalommal N o s k o Béle plebános beszédével nyitotta meg az ünnepélyt és halára buzdította az adományokban részesülteket az adakozókkal szemben. Ezután osztottak ki a kath. nőegylet teli jótékony adományait is, melyekkel 33 szegény iskolásgyermekek ruháztak fel. Ezenkívül nagy számban még pénzbeli segélyben is részesültek.

— **Besztercei róm. kath. Oltár- és Nőegylet** igen sikerült hangversenyt rendezett dec. hó 27-én a „Besztercei Kör” nagytermében. A rendkívül változatos programot a katona zenekar fejezte be. A közönség hálásan tapsolt az ügyes szereplőknek.

— **1479-69 korona a Kath. Sajtóegyesületnek.** A legutóbbi püspöki körlevél részletes kimutatást hoz az erdélyi egyházmegyében eszközölt sajtóvásárnapi eredményéről. Ha eszünkbe jut, hogy a budapesti ferenc-rendiek ősi templomában P. Antal gyűjtő szótára 1089 korona gyűlt össze, lehetetlen utó gondolat nélkül napirendre térni az erdélyi sajtóvásárnapi eredménye fölött. Igaz, hogy számolnunk kell egyes hitközségek körülményeivel. S ha keressük, mi lehet az oka, 94 hitközség teljes részvételének, nem akarjuk az okokat az érdeklődés hiányában lelni. Őszinte elismerés illeti mindazokat, akik ennyi eredmény létrehozásában is buzgólkodtak. Szeretnők, ha a kath. sajtó főnségek céljainak munkálásában 94 közt a csikozmási, csikszentléleki, csikbalánbányai, szt.-mihályi, maroshévi plebániák is részt kérnének. Adja a jó Isten, hogy a 94-es szám az új esztendőben nullára redukálódjék.

— **A hitvallások tanítók mozgalmi.** A kath. tanítók országos bizottsága legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy az egyenlő képvisítés és egyenlő munka elvének alapján egyenlő fizetést az állami tanítókkal. Lovag Ember Károly alaposan indokolt javaslatára felkéri az orsz. Tanács gróf Z i c h y János kultuszminisztert, hogy a püspöki karral egyetértve szüntesse meg novelláris uton azon válaszfalakat, melyeket az 1907. évi XXVI. és XXVII. t. c. emelt tanító és tanító között. A szabadkőműves tanítók egyesületének feloszlásáért örömmel üdvözlük a minisztert, mert így helyre állt a béke a tanítók között. Nem helyeslik egészében az udvardi tanítók azon határozatát, mellyel a tanítóságot ker. szociális szakszervezetbe kívánják tömöríteni. Ami véleményünk is az, hogy bármennyire óhajtuk, hogy a kath. tanítóság a keresztény szociális eszméknek kapott harcosa legyen, még sem helyes a szakszervezet gondolata. Egyrészt, mert nem felel meg a tanítói állás tekintélyének, másrészt pedig, mert minden e nemű szervezkedésnek meg vannak a maga szertelenségei. Ha tényleg szükség van egy új szervezetre, akkor legyen az inkább „A keresztény-szociális tanítók országos egyesülete.”

— **Megszűnt kolera.** A belügyminiszter értesítette a külügyminisztert, hogy Magyarországon a kolera megszűnt és felkérte, hogy intézkedjék a külföld és hazánk között felállított forgalmi korlátozások megszüntetéséért.

— **Az új népszámlálás.** Mult 1910. évi VIII. te. alapján pár nap múlva tudni fogjuk, hogy mennyit szaporodott országunk népessége az utolsó 10 esztendő alatt. A számláló lapok ezutal terjedelmesebbek, mint a megelőzők, mennyiben igen sok olyan adat van benne, amelyekre a választói reform megalkotásánál szükségessége lesz a kormánynak. Azok az egyének, akiket valami módon 1910. december 31-ikei tartozkodásuk helyén még nem számlálhattak, akik a számlálásból tévedésből, mulasztásból, vagy bármi okból kimaradtak és erről tudomásuk van, legkésőbb 1911. január 10-edikéig az illető város-, vagy község-házban számlálólapjuk kitöltésére végezt kötelesek jelentkezni. Azon csecsemőket, akik 1910. évi december 31-edike, de a számlálás előtt születtek, nem kell bemondani a számlálásnál, ellenben mindazokat, akik 1910. december 31-edikén még éltek, de a számlálóbiztos megjelenéséig meghaltak, fel kell a szám-

lálásba vétetni, mert a népszámlálás az 1910. december 31-edike és 1911. január 1-je közötti éjjelen élő egyénekre történik.

— **Az adókövető bizottságok összetétele.** A kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi és iparkamarák tudomására adta, hogy a pénzügyminiszter úr arról értesítette, miszerint az egyenes adókövető bizottságoknak 1911. és 1912. évekre leendő megalakítása tárgyában utasította valamennyi kir. pénzügyigazgatót, hogy javaslatok megtételénél különös figyelemmel legyenek arra, hogy a követő bizottsági tagok fele része kereskedők és iparosok közül legyen kinevezhető.

— **Megállamosított rendőrség.** Kisvárosi jelenet.

Két rendőr ballag a járdán az esti sűrűségben.

— Hideg van.

— Hallotta kend, hogy államosítanak.

— Hát a' mia'?

— Hát a', hogy nem parancsol többet még a szolgabíró sem.

— Nem ér a' semmit écsém, azért mégis csak Andrásbanak hív még a gyermek is, hogy vinné el a fránya beste kölykeit!

— Ah — sóhajt a másik.

Búsán bebállagnak egyik igen világos házba, melynek pakoló papírral pótolta üveges ajtaja fölött kócos gyalult forgács lóg alá.

Kuviksírás hallik a város több oldaláról. A hold kisüt, az esti hidegben kétes alakok suhannak tova, messziről gyenge kopogás hallatszik, míg végre a sötétség mindent eltakar. A kis házban is sötét lesz, ajtaján bizonytalanul dörmög tova egy-két bácsi.

— Megállamosítanak. Meg, meg — dörmögik, amig elhaladnak. A kopogás is elnémul, mire az óra egyet üt, üres az út, csend mindenütt.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Új műterem városunkban.

Január 1-től kezdve új fényképészeti műterem várja Sz r á g a Ede udvarán, F e l s ő v á r t é r 3. sz. alatt azokat, akik elég bátrak hogy a fényképező géppel és S t e r n á d Albert fényképész éles, kutató szemével szembenézzenek. Szándékosan irtuk ezt. Mert a cukor kis előszobában, a Miske Sándor főterei kirakátaban s nemsokára már a Sz r á g a-ház portáléjában is kiállított képek azt bizonyítják, hogy új fényképészünk nemcsak a gépével, hanem éles szemével, talentumos fényképező erejével is rögzít és dolgozik. Azt hisszük ugyanis, hogy az ideális fényképezés megoldása nemcsak a technika remekbe vágott gépeitől, hanem elsősorban a művészi lelkületől s rátermettségtől függ. Mily gépiesen fölveszi a jól ki- és beállított gép a vonásainkat, épen olyan erős intencióval kell azt a művészek lelkében rögzítenie, hogy aztán biztos kézzel, lelkesen és szeretettel dolgozhassék rajta. Sternád A. lelkületet az ég ezzel az erős intencióval áldotta meg. Ő nemcsak azt mondja: „Kitűnően sikerült a felvétel”, hanem a szó legszorosabb értelmében saját hasonlatosságunkra és képünkre fest meg minket s önmagunkat adja ide, mikor a kitűzött időben hozzásietünk. És akkor nem szól semmit, csak mosolyog. Mert nemcsak a „felvétel”, de a kép is igazi.

Nem esoda, hogy rövid idő alatt, bár mind- eddig még műterem sem volt, már az egész vidék ismeri nevét. Hiszen — eltekintve attól a

nagy és örvendetes oldalától, hogy színes képeket fest — minden képen ott ragyog az ő színes lelkülete s a karakterisztikus vonások hűséges vonásai között életet, melegséget ad lelkületével minden képnek.

Nem a mindennapi élet, hanem a művészek szerető gondos lelkesedése vezeti kezét a munkában. S ez az, ami őt minden dicsérő szóval jobban ajánlja. Ezért nem hozza el tőle a saját mását soha senki savanyú arccal. Mert ha rátekint képére, nem kell kétségbeesett syllogizmusokkal bizonyítani önmagának: ez én vagyok, én akarok lenni. A derek művészek azt kívánjuk, növelje és tartsa meg meleg szeretetét képei iránt s akkor a közönség meg fogja őt érteni. Utóvégre egy ilyen alkotó lelek nagy nyereség városunknak.

Nem kenyeret keres ő itt, hanem művészetével akar minket megajándékozni. Benne önmagunkat becsüljük meg, nemes, becsületes munkájának felkarolásában pedig igaz értéket szónál — az igaz művészetet. Képei a jelzett helyeken s nemsokára tömegesebb kiállításban is — minden szóval ekesebben fognak beszélni. A műterem d. e. 8—12-ig és d. u. 2—6-ig minden nap nyitva. A képekről időszakonként a helyen lesz alkalmunk beszámolni.

(—)

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

B. ú. e.

Irta: **Balint Zoltán.**

A huszadik század társadalmi életét a titkos társulatok pokoli munkája akarja tönkre tenni. Nemcsak az egyén benső világában, hanem a családi és társadalmi életben a scepticismus, materialismus miázmái ádáz harcot vívnak a diadalmas egyház főséges tanaival szemben. Oda a békés, boldog élet az emberek között, az agitátorok, a szocialisták hű csalóai örültségükben az Egyház rendíthetetlen falait döngetik, hogy a falak rommá tétele felett orgiákat üljenek a páholyok idiotái, s az altruismus jegyében élő mélyeséges hit és honszerelm helyébe az érzékiség, élv. gyönyörhajhászat utáni vágy plántáit ültessék a szívekbe s a hazátlanság örvényébe belekeressék saját testvéreinket. Az erkölcsi téren óriási decadeneciát látunk s a börtönök, tebolydák, kórházak terméi százával fogadják be aidozataikat, kik az érzékiség világában üres babérokat aratnak.

Nyomor, elégedetlenség, irigység, egymás boldogságának tönkre tételé jellemzi századunk korát.

A népség zöme, mint a nyáj, a kolomp után — szalad, törtét a vörös zászló alá s fil-léreivel támogatja azok munkáját, kik épen az ők tönkre tételükön fáradoznak. A boldogság, a lelki béke vándorképet hagyja el a csládi fészket s népünk napról-napra züllik, megy, a lej-tón lefelé az erkölstelenség posványába.

Társadalmunk válság előtt áll. E kor előnkbe tükrözti a római birodalom bukását, mikor a birodalom talpköve: a tiszta erkölcs, jellem és becsületes élet kellekei elvesztek s a barbár népek aradata végig özönlött diadalmasan a korhadtt Európa hátán. S hogy az örök város e nagy harcokban épen maradt s a Vatikánból

szétaradó krisztusi tanok nagy alkotásai nem semmisültek meg, az egy ihletett lelkű férfiú erőlyes föllépésének tulajdonítható. Ez a férfiú Krisztus heilytartója volt, azon igazságok hirdetője, mely igazságok a párducus Árpád népét a külföldi kalandokból észre térítették s rákényszerítették a keresztény családi életre. Ha e kort századunk korával párhuzamba állítjuk, itt is minden habozás nélkül elmondhatjuk, hogy a mai társadalmi életet a keresztény kultúrával kell regenerálni. E regenerációban a magyar kath. papra és tanítóra nagyszerű feladat vár, mert e nemzetmentő munkában sikeresen csak ők vehetik ki részüket. Az egyház, de a társadalom is átláták a századunk korában pusztító dögleletes kört s a nép vezetőit kéri fel vezérként, hogy ama fehér zászló alá tömörítsék híveiket, mely zászlóra arany betűkkel van felírva: „Isten, haza és király!”

A papok és tanítókra, mint ideális pályán működő férfiakra nagy kötelesség hárul, hogy e kötelesség-lelkiismeretes teljesítésére a társadalom minden rangú és rendű tagjai ideál képpen állítsa magának az Úr Jézust, a legkételetesebb ideált, hogy annak megközelítésére törekedjék, „ki régi, mint az igazság, de modern, mint az élet”.

E főséges hivatás betöltésében állanak a papok és tanítók, hogy a béke, az erkölcsös tiszta élet megszilárdítása biztosítsa mindazon feltételeket, melyek az egyén boldogulását elősegítik.

Nem céloim nekem a papok és tanítók teendői külön-külön leírni, hiszen ezeket arra hivatottabbak ragyogó tollal megírták, csupán a pap és tanító közötti jó viszonyt akarom röviden jelölni, melytől függ a munka sikere.

A kölesönös bizalom, a szeretet, az egymás iránti tisztelet az, mely siettetti a kitűzött cél elérését és a győzelemi babér elnyerését. Ámde mit tapasztalunk.

Sok helyen — utazásaim közben láttam — sajnos nincs meg a szeretet pap és tanító között, a jó viszony helyett a gyűlölség üti fel fejét s gyakran megtörténik, hogy gyerekes szóra sem érdemes, komoly férfiakhoz nem illő dolgokért óriási tülekedést folytatnak, melynek vége rendszeren egyik kárával szokott végződni. A pap és tanító közötti viszony feszültségét mihelyt észreveszik a kétes hírű exisztenciák csoportja, igyekeznek az előjárók és hívek közötti egyensúlyt megbillenteni. A pap és tanító vagy harcra kelnek ezekkel szemben, vagy félre állnak a porondról s a harmadik, ki ordas farkas módjára fogcsikorgatva nézte a tülekedést, gyorsan végez a pártokra szakadt s vezérnélküli nyájjal. Így vagyunk mindazokkal, kik világnézetünk tönkretételén ép az ilyen alkalmakat keresik s ha a mag elhintették, annak kikelését meggátolni alig lehet. Századunk kora megköveteli, hogy a társadalom regenerálásában pap és tanító vállelve dolgozzék egy főséges cél eléréseért: a nép üdvéért, boldogságáért. E nagy és végeél elérésében mindaz, aki és ami ebben munkál a végcélnak alá van vetve. Ha tehát alá van vetve minden, ami a munkát a kitűzött cél eléréséhez közelebb viszi, úgy akkor minden kicsinyes dolgok elvetendő, hogy az egyén benső világa a szép harmonia képét tükröztesse a szemlélő elé!

Az 1911-ik esztendő jelszava ne legyen más, mint: Le a gyűlölség sötét fegyverével, s

az új esztendő a „Viribus unitis” jegyében hozza össze a papot és tanítót egymással, hogy kölcsönösen dolgozzanak a végeél elérése érdekében, hogy munkájok áldáshozó legyen s ki-írták a társadalom keblében pusztító kör uiáz-mait, hogy az új esztendő áldást hozzon Maria országára. Úgy legyen, akkor lesz boldog új esztendő.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. O. Budapest. Megnyugtathatjuk, hogy az erdélyi modernista káplán, kit a Világ karácsonyi száma megszólaltat, s a kinek Jász Oszkár oly megható tanácsokat osztogat: a szerkesztőknek megengedett licentia szűlttje. Gyöngén állhat a szabadgondolkodók ügye, mely ilyen és hasonló kókolmányokra szorul. Csodálom, hogy éles szeme erre mindjárt reá nem jött. Sok üdvözlöt.

Str. V. Nálunk az újságolvasás tilalma nagyobb rázkodtatás nélkül lépett élethe. A pápai rendeletnek kettős a célja: a) hogy a merő politizálás és vitatkozás az ifúságot a tanulmányoktól el ne vonja, b) hogy előjárói szoros ellenőrzés nélkül ne olvassanak újságot (libere ne relinquatur). Az erdélyi kispapok ezután is megmaradhatnak a Szent István társulat tagjainak, előfizethetnek a K. és OE. lapra, járathatjuk az Életet és Zászló nka t, olvashatják a napilapok és folyóiratoknak azon cikkeit és értekezéseit, amelyeket az előjárók kezükbe adnak. Est modus in rebus. Földolag az, hogy a törvényhozónak szándékával tisztába jöjünk.

Nagyszében. Hálas köszönet, viszont minden jót. Kérek az ottani dolgozókról egy kis hirszolgálatot lapunk számára.

A. P. Igaza van, mikor így ír: „de úgy élhet a „K.”, ha Erdély minden részéből jönnek hírek, mely érdekessé teszi a lapot”. — Bár minden felé így gondolkodnának. Köszönet.

B. Z. Kegyeskedjek csak rövidre fogni az irni-valókat.

F. S. Csahogy már egyszer megszólalt. Most aztán le ne tegye a tollat. „A világ minden tájékaról felém zúduló jókívánatait” nagyon szépen köszönöm és viszonozom.

Többeknek. A kéziratokat a szerkesztőknek s nem a nyomdának kell átadni. Ez a rend.

PÁLYAZAT.

A nyugdíjazás folytan megüresedett *bálványosvára*ljai (Szolnok-Doboka vm.) róm. kath. tisztán *kántori* állomásra, melylyel a mindennapi harangzás, sekrestyési és templom tisztántartási teendők össze vannak kötve, 1911. évi február hó 15-ig pályázatot hirdetek.

Javadalma: 1. Az erdélyi elemi iskola-alapból előleges havi részletekben évi 105 korona. 2. A magtárból természetben 50 nagy véka törökbuza és pénzül évi 120 korona. 3. A templom pénztárából évi 77 kor. 44 f. 4. A földbirtok haszonbéréből a lelkésztől négy részletben 90 korona. 5. A temetőkerthelyi kaszáló, szántó és gyümölcsös évi minimum értéke 50 kor. 6. Lakás és három öl tűzifa, melyet az erdőből a kántor szállítat haza.

Mivel a szolgálat könnyű, a kántorságban járatos nem okleveles, szolgálmi képes nyugdíjazs kntitók is pályázhatnak.

Bálványosváralja, 1911. január 2-an.

Kalit Ferenc,
róm. kath. lelkes.

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 4.

„A legjobb hírnévkért örvendő és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb.

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmenve.

Az „UTITÁRS“.

A szíves érdeklődők tudomására hozzuk, hogy az UTITÁRS finom vászonkötésben, 2 korona árban legközelebb meg fog jelenni. Tájékoztató végett a választos levelezőlapok mielőbbi beküldését kéri SOÓTHY.

Alapított 1840-ben
1890-ben állami ezüst
éremmel kitüntetve. :

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával
saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait, melyekkel
igen tetemes súly és armegtakarítás eretik ei-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 klg. súlyú
harang hangja egy más regtibb szerkezetű 460
klg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang felszerelést, melyek,
a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly köny-
nyed, hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt haran-
goknak újraváló öntését vagy csekély felülízetes
mellett való becserelését.

Tüzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes arlapot és költségvetést díjmentesen küld.

Nyugalmazott kántor-tanító,

csekély díjazás fejében szívesen vál-
lalkozik helyettesítésre, kíségetésre,
irodai teendők vagy más megbízatá-
sok végzésére. — Mivel az illetőnek
családja nincs, így könnyen költöz-
kedhetik át más városba is. . : .

„ Cime megtudható a szerkesztőségnek. „

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képezt a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott reve-
rendák és címádák, papi civil öltönyök
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy-
házi ruhák**: casulák, pluviálék, velumok, bal-
dachinmok, minisztráns ruhák, zászlok, lobogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat**, mint **ár és minőség**
tekintetében. Tessek meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól
eszközöltenek.

! **Költségvetés, árjegyzék ingyen.** !
— Személyesen is megjelenek — !

Szőlő-

oltványokat
szalitamerikai
sima és gyöke-
res vesszőket
különböző fa-
jokban, fajtis-

tasáért jótállva, legdúsabbválasztékban a márevek
óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert :
XXII. sz. első szőlő-oltvány telep.

TULAJDONOS:

CASPARI FRIGYES.

Medgyes 75. sz. (Nagyküküllő megye.)

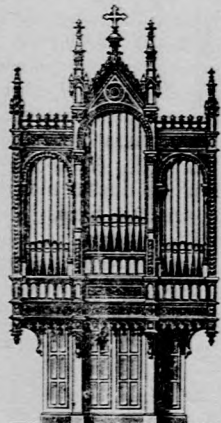
Tessék képes árjegyzéket kérni !

Az árjegyzékben található az ország minden részé-
ről érkezett **elismerő levelek**, ennekfolyva minden
szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az is-
merős személyiségektől úgy szö-
nyint irásbeli biz-
onyosságot szerezhet magának **fenti szőlőtelep**
feltétlenül megbízhatóságáról!

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt.
papság és a m. t. egyházta-
nács szíves tudomására hozni,
miserint

orgona és harmonium építő műhelyemet

teljesen ujonnan rendeztem be,
minek utánna módomban áll a legna-
gyobb szabású orgona építését is
elvégeztetni. Bárminemű javításokat és
átalakításokat jutányos árban, pontosan
eszközölök.

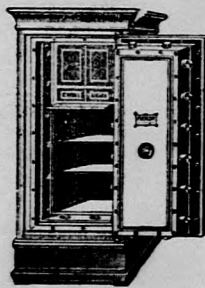
A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden
egyháznak tűzmentes szekrényt
kell szereznie. Amely egyháznak
még eddig nincs tűzmentes szek-
rénye, forduljon bizalommal :

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplicáltabb
tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár
Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-Is-
ván-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldeték. ■■■■ Telefon 103—71.